

De Hersencel

De Hersencel

Marc van der Meer

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining van (delen van)
deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

© 2025 Marc van der Meer
Coverontwerp: Marc van der Meer
Foto auteur: Martijn op het Broek
Uitgegeven via Brave New Books
ISBN: 9789465311739

1

Bam! De stalen deur sloeg dicht. Het geluid, dof en hol, plantte zich voort in de ruimte, een definitieve afsluiting, niet alleen van de buitenwereld, maar ook van een bepaald soort hoop. Het zware slot, een massief mechaniek van geblauwd staal, werd met een ongetwijfeld grote, getande sleutel dichtgedraaid. Eerst één klik, dan een tweede, dieper resonerend, en ten slotte de derde, een daverende klap die door het beton trok. De geluiden waren mechanisch, definitief. De trillingen plantten zich voort in zijn botten, niet als een schok, maar als een koude constatering, een akkoord van staal en stilte.

Hij was alleen. Niet in een kubus, zoals men zou zeggen, maar in een ruimte gedefinieerd door grauwheid. Kale, betonnen muren sloten hem op, hun textuur ruw en onvergevingsgezind, alsof zelfs de stenen zich tegen zijn aanwezigheid verzetten. Tegen de muur stond een brits, een plank eigenlijk, met daarop een dunne matras die nauwelijks zacht te noemen was, op de matras een voddig kussen, als geheel meer een suggestie van comfort dan een daadwerkelijke plaats van rust. Het rook er muf, een mengeling van oud zweet, wanhoop en een of ander smerig Amerikaans ontsmettingsmiddel, een geur die deprimerend vertrouwd was, alsof de cel zelf een organisme was dat zich voedde met ellende.

Dit was de Polunsky Unit, Texas. De plek waar mannen zaten te wachten op hun einde. Elke cel was een individuele tombe, een betonnen kist waarin de dagen langzaam wegtikten, de uren zich uitrekten tot een ondraaglijke oneindigheid. Aan de andere kant van de cel bevond zich een roestvrijstalen toiletpot, het metaal glimmend onder het felle, meedogenloze licht, een herinnering aan de basale behoeften van het lichaam, zelfs hier, op de grens van het bestaan. Erboven was een klein wastafeltje, het kraantje druppelde zachtjes, een constant, monotoon geluid dat de stilte niet brak, maar er juist de nadruk op legde. Hij merkte op dat het spoelwater van het toilet direct uit dat druppende kraantje kwam, een

efficiënte, zij het ietwat macabere, regeling, een pervers staaltje van utilitarisme.

Hij wachtte hier. Wachtte op de injectie. Hij kende de procedure in detail, de kille efficiëntie ervan. De kalmerende middelen, midazolam bijvoorbeeld, dat eerst toegediend wordt, om de angst te stillen, hoewel angst hier een luxe was geworden. Dan de verlammer, rocuroniumbromide, die de ademhaling stopte, het lichaam gevangen zette in een levende dood. En ten slotte kaliumchloride, om het hart tot stilstand te brengen, de uiteindelijke bevrijding. Drie vloeistoffen, helder en kleurloos, die het leven beëindigen, een drievoudige symfonie van de dood. Hij had het al eens eerder gezien, van de andere kant van het glas, als verplichte getuige. Het was... efficiënt. Onpersoonlijk. Alsof het leven zelf een defect was dat gecorrigeerd moest worden, een fout in de machinerie van het bestaan. Zelfs die herinnering bracht hem geen opwinding, geen angst. Alleen een vermoeide acceptatie, een berusting die grensde aan onverschilligheid. Al jaren, nee, decennia, was hij een gevangene. Al wist hij dat de gemiddelde wachttijd hier iets meer dan tien jaar was, het maakte hem weinig uit. Tijd was een abstractie geworden, een concept dat zijn betekenis had verloren in deze betonnen koker. Hij hield het niet bij, dus had geen idee meer hoe lang of kort hij er eigenlijk al was.

In zijn hoofd, diep achter zijn voorhoofd, bevond zich een ruimte. Geen metafoor. Een cockpit. Daar zat geen bang hondje, geen kinderlijke ziel. Daar zat een technicus. Een miniatuurversie van hemzelf. Niet verzonnen – een echo uit een prentenboek dat hij vroeger aan zijn zoon had voorgelezen: Het enige echte hondenboek, van Alan Snow. Een mechanische hond, bestuurd van binnenuit door een kleiner hondje. Met hendels, touwtjes, verrekijkers. Zijn zoon had erom gelachen. Hij niet. Hij had het begrepen. Die cockpit was er altijd. Daar bewoog zijn piloot hendels, testte knoppen. Elke actie: oorzaak. Elke reactie: notitie. Als Captain Keen, dat oude computerspel. Een brug verschijnt, een muur verdwijnt, of juist niet. De juiste volgorde. Geen ruimte voor emotie. Alleen logica. Elke beweging een raadsel, een zoektocht

naar de juiste combinatie: hendel omhoog, knop indrukken, en dan... misschien iets. Of misschien ook niet. De complexiteit van het mechanisme, de onverbiddelijkheid van de oorzaak en gevolg, de absolute machteloosheid als de volgorde niet klopte... het was een eenzame bezigheid. De bestuurder, verloren in zijn taak, verdwaald in het doolhof van zijn eigen creatie.

En nu? Nu was de hond gevangen, de bestuurder woedde. D'Hondt, zoals hij cynisch opmerkte, in een cel. Het lot had gevoel voor ironie. En die ironie werd nog versterkt door de onmacht van die rare Amerikanen om zijn naam correct uit te spreken. "De-Hoand" klonk het meestal, alsof ze hem verwarden met zijn favoriete rockband; DeWolff. Terwijl het toch zo eenvoudig was: "Don't" zouden ze kunnen zeggen... maar dan is het weer net alsof hij iets niet mag doen, zoals er zoveel niet mag als je gevangene bent op Death Row.

Zou hij, in plaats van een galgenmaal, geen concert van die jongens kunnen krijgen, bij voorkeur in de XL bezetting met blazers en backing vocals erbij? Of beter nog, dat ze hier optraden, zoals Johnny Cash in Folsom Prison? Gek, in al zijn onverschilligheid ten aanzien van de dood, zijn veroordeling, deze cel, hier in Oost-Texas, dat hij dat dan weer wel zou zien zitten. Of misschien mocht hij een muziekstuk kiezen dat tijdens de executie gespeeld zou worden? "Rosita" van DeWolff, natuurlijk. En wie weet, misschien zouden er dan nog een paar nieuwe fans van de band ontstaan als zijn executie gestreamd wordt en kijkers dat nummer horen (dan krijgen ze waar voor hun geld, want het nummer duurt -in de live uitvoering- 23 minuten...). Maar de fysieke cel maakte hem geen donder uit, dacht hij aanvankelijk. Hij zat toch al gevangen. Al jaren, nee, decennia, was hij een gevangene in zijn eigen hoofd. Zijn geest, een complex web van gedachten en overwegingen, hield hem gevangen in een constante staat van inertie. Hij was een schaak-grootmeester met gedachten-stukken op het schaakbord van het leven. Een die eindeloos alle mogelijkheden afwoog, elk scenario ontleedde, totdat de kans om te handelen allang voorbij was. Nog

een gedachte, nog een, nog een. Verlamd door de complexiteit van zijn eigen gedachten.

Hij stond vaak aan de zijlijn van zijn eigen leven, meer een toeschouwer dan een deelnemer. Er gebeurden dingen om hem heen, en hij was erbij, in de buurt, maar hij greep niet in. Hij observeerde, analyseerde, maar kwam niet tot handelen. Zoals die moord... had hij die gepleegd, of was hij er toevallig bij? Het gebeurde, hij ging niet weg... en toen gebeurden er dingen. Dingen waar hij geen controle over had, die hem overkwamen.

Hij is hoog intelligent, met een IQ van 131, net te laag om lid te mogen worden van MENSA, want bij 130 ben je 'hoogbegaafd', maar omdat die club een standaarddeviatie van 2 aanhoudt moet je 132 scoren om toegelaten te worden. Een detail dat hem met een mengeling van ironie en onverschilligheid vervulde. Aan de ene kant erkende hij de absurditeit van het hele concept - een club voor mensen met een bepaald IQ? Hoe elitair en reductionistisch kon je zijn? Aan de andere kant knaagde er een klein stemmetje in zijn achterhoofd, een kinderlijke behoefte aan erkenning, aan erbij horen. En nu realiseerde hij zich dat die onverschilligheid misschien toch niet zo diep zat als hij dacht. Want in wezen was het niet zo dat het hem allemaal niets kon schelen. Het was meer een besef, een diep gewortelde overtuiging dat zijn individuele leven, zijn minuscule bestaan, een microscopisch klein deeltje was van de immense mensheid, een vluchtig moment in de onvoorstelbare geschiedenis van de aarde. Vanuit dat perspectief leek alles inderdaad onbeduidend, futiel. Het deed er niet toe.

Tegelijkertijd was daar dat knagende verlangen, die onuitgesproken behoefte om er wél toe te doen. Om een stempel te drukken, om een verschil te maken. Het was die paradox, die innerlijke tegenstrijdigheid, die hem ooit naar het onderwijs had gedreven, die hem had doen streven naar het hoogleraarschap. Dáár, in de ivoren toren van de academie, leek het immers mogelijk om ertoe te doen! Om met je kennis, je inzichten, je woorden een impact te hebben, een verschil te maken. Was het niet door te

publiceren, dan toch wel door het beïnvloeden van de jonge en onbedorven geesten van zijn studenten. Zoals Tom Lanoye ooit zo treffend beschreef in zijn briljante trilogie 'Het goddelijke monster', er sluipt ook een gevaar in het ertoe willen doen en dan te doen wat men van je verwacht. Voor je het weet, conformeer je je aan de verwachtingen van 'de anderen', ga je precies datgene doen wat er van je verwacht wordt. Het is een thema dat ook terugkomt in Sartres 'Huis Clos', waar de personages gevangen zitten in elkaars blikken, veroordeeld tot een eeuwigdurende performance van hun eigen identiteit. De hel, dat zijn de anderen... Nou, zijn hel zit misschien wel gewoon in zijn eigen hoofd.

Hoeveel niveaus had Dantes hel...? Negen...? Waar, op welk niveau zou hij dan nu zitten? En D'Hondt? Hij wist wel dat hij zuchtte naar erkenning, naar bevestiging. Zijn ietwat dandyachtige kledingstijl, zijn zorgvuldig gekozen bril, zijn markante sik en krulsnor, het met trots voeren van zijn titel van professor, zijn voorliefde voor dikke auto's... het waren allemaal uiterlijke manifestaties van die innerlijke behoefte. Hij wilde gezien worden, gewaardeerd, bewonderd. Mensen blijven toch eigenlijk maar altijd kleine kinderen die pathetisch op zoek zijn naar de erkenning van hun ouders.

Nu, als terdoodveroordeelde, besepte hij met een bittere ironie dat hij die erkenning wellicht alsnog zou krijgen. Zijn executie -een Nederlander ter dood veroordeeld in de V.S.- zou ongetwijfeld het nieuws halen, de krantenkoppen sieren, de gesprekken domineren. Een macabere vorm van beroemdheid, een groteske apotheose van een leven dat zo vaak langs de zijlijn had gestaan. In de dood zou hij, eindelijk, niet langer onbeduidend zijn.

2

Hoe was hij hier in hemelsnaam terechtgekomen? De vraag echode in de stilte van de cel, een echo die harder klonk dan de voetstappen van de bewakers in de gang. D'Hondt dacht terug aan de rechtszaal, een ruimte waar de waarheid, onder het gewicht van procedures en interpretaties, was veranderd in een karikatuur van zichzelf. Hij herinnerde zich de tl-verlichting, meedogenloos en vlak, die een kille, ziekenhuisachtige sfeer over de ruimte verspreidde en de gezichten van de juryleden reduceerde tot onleesbare maskers. Maskers van onverschilligheid, van verveling, maar ook, hier en daar, van een soort hongerige sensatiezucht, alsof ze zich vergaapten aan een macaber schouwspel. Een schouwspel waarin hijzelf de toeschouwer was, een buitenstaander in zijn eigen verhaal.

De rechter, een man met een gezicht getekend als perkament en een stem die kraakte als een roestig rad, had de procedure geleid met een routineuze efficiëntie, alsof het lot van een mens niet meer was dan een bureaucratische formaliteit, een af te handelen dossier op een overvolle lessenaar. De zogenaamde deskundigen hadden hun jargon gespuwd, een onbegrijpelijke mengeling van juridisch en wetenschappelijk taalgebruik, woorden die als bewijsstukken werden gepresenteerd, theorieën die als onweerlegbare vonnissen werden uitgesproken. D'Hondt had geluisterd, maar hun betoog was langs hem heen gegleden als regenwater langs een gladde steen, ondoordringbaar en irrelevant voor de werkelijke complexiteit van de gebeurtenissen.

Zijn advocaat, deze Jimmy (oh ironie), een soort Saul Goodman -de gladder advocaat uit de serie Breaking Bad- met zijn gladder praatjes en opportunistische instelling, leek meer geïnteresseerd in het sluiten van deals dan in het blootleggen van de waarheid. Een gladder prater, met een haastige energie en een grijns die nooit zijn ogen bereikte, had hem geadviseerd om een compromis te sluiten, een snelle oplossing te zoeken, alsof er een snelle oplossing

bestond voor de verstrikkingen van het menselijk bestaan. "Laten we dit zo snel mogelijk achter de rug hebben, D'Hondt," had hij gezegd, zijn hand op D'Hondts rug, een aanraking die koud en onpersoonlijk voelde, als de hand van een begrafenisondernemer. "Een deal, dat is wat we nodig hebben. Een compromis." D'Hondt had de behoefte gevoeld om op te staan en zijn versie van de waarheid te verkondigen, om de absurditeit van de beschuldigingen aan de kaak te stellen, maar de woorden waren als stof in zijn keel blijven steken. Schreeuwen was nooit zijn manier geweest. Zijn verontwaardiging uitte zich in een verstikkende stilte, een innerlijke opschudding die geen uitweg vond in de luidruchtige chaos van de rechtszaal.

De openbaar aanklager, een vrouw met een fanatieke glans in haar ogen, had hem afgeschilderd als een monster, een gewetenloze moordenaar, een duistere entiteit die in staat was tot onvoorstelbare wreedheden. Haar woorden waren als zware stenen die op hem werden gegooid, elke beschuldiging een wond die zijn ziel verder openreet. Ze presenteerde zogenaamd sluitend bewijs, foto's van de plaats delict, getuigenverklaringen die tegenstrijdig en onbetrouwbaar waren, maar door haar met een meesterlijke retoriek aan elkaar werden gesmeed tot een schijnbaar waterdicht verhaal. "Dames en heren van de jury," had ze met een stem vol verontwaardiging gezegd, "de man die hier voor u staat, heeft door zijn stuitende en welbewuste minachting voor het menselijk leven een gruweldaad begaan. De bewijzen zullen onomstotelijk aantonen dat zijn handelen die fatale dag veel verder ging dan louter nalatigheid; het was een daad van extreme roekeloosheid, zo gevaarlijk en zo gespeend van elke consideratie voor anderen, dat het gelijkstaat aan een aanslag op het leven zelf. Het slachtoffer, een jonge vrouw in de bloei van haar leven, en haar ongeborn kind, zijn op de meest brute wijze aan ons ontrukkt, als direct gevolg van de heer D'Hondts beslissing om zwaar geïntoxiceerd een dodelijk wapen – zijn voertuig – te besturen. "De heer D'Hondt," ze pauzeerde, haar blik priemend op de juryleden, "heeft niet slechts een leven genomen; hij heeft een toekomst vernietigd, een familie verscheurd, met een harteloze onverschilligheid die de menselijke

waardigheid tart. Zijn daden getuigen van een verdorvenheid die schreeuwt om de zwaarste veroordeling. En dan hebben we het nog niet over zijn poging..."

Terwijl de openbaar aanklager zo doorging, dwaalden zijn gedachten af. Hij dacht aan de absurditeit van juryrechtspraak. Wat wisten deze 'gelijken' nu werkelijk van de complexiteit van een mensenleven, van de nuances van schuld en onschuld? Het was toch van de pot gerukt dat leken, met hun beperkte kennis en vooroordelen, moesten oordelen over het lot van een ander? Dit was iets dat aan deskundigen moest worden overgelaten, mensen die hun leven hadden gewijd aan het begrijpen van de menselijke geest, aan het ontrafelen van de waarheid. En hoe werd iemand eigenlijk deskundige voor een rechtbank? Werden die types betaald voor hun oordeel, en door wie dan?

Kon zijn geest wel begrepen worden? Hij was zelf al tientallen jaren een gevangene in zijn eigen hoofd, had nog steeds niet door hoe die geest werkte. Zou een deskundige dat dan wel weten? Hoe kon iemand anders ooit de kronkelpaden van zijn bewustzijn volledig in kaart brengen, de littekens van zijn verleden, de angsten en obsessies die hem tot in het diepst van zijn wezen hadden gevormd? Eigenlijk zou hij weleens goed geanalyseerd willen worden door een psychiater, maar ja... ging dat er nu nog van komen? En zou hij dan, net als altijd, weer wonderen verwachten, zoals hij ook altijd verwachtte dat hij na een sportmassage als een jonge god hersteld en wel van de massagetafel springt?

Nondeju (nou ja, niet dat God er ook maar iets mee te maken had, laat staan dat er iets in zijn naam werd gedaan hier), nou had hij de hele tijd niet opgelet, en waarschijnlijk onaangedaan en uitdrukkelingsloos zitten kijken. Waar waren we in het proces? Jimmy zag dat het er slecht uitzag voor D'Hondt. De juryleden, met hun diverse uiterlijkheden - de een met een zorgvuldig getrimde snor die krulde bij de mondhoeken (een beetje snorren wax had wel gemogen), de ander met een onberispelijke kaalheid die zijn gezicht een zekere autoriteit verleende, een vrouw met opgestoken

haar en strakgetrokken lippen, en een obees exemplaar wiens Texaans-patriottische das te strak om zijn nek zat en die constant aan zijn overhemd plukte - leken steeds minder overtuigd van zijn onschuld. Jimmy besloot een reces aan te vragen. Niet om de zaak te bepleiten, maar om de schade te beperken.

Terwijl de gerechtsdienaar zijn tekst sprak over het verdere verloop, zat rechter Thompson al in zijn kamer achterin het gerechtsgebouw, genietend van een stiekeme sigaar. De kamer, klein en slecht geventileerd, was gevuld met een dikke, blauwe walm die zich vastklampte aan de vergeelde muren en de stoffige boeken die zijn bureau overspoelden. Al jaren was roken in het gerechtsgebouw verboden, maar Thompson, een man van gewoonten en privileges, had zich nooit veel van de regels aangehouden. Met een diepe, tevreden ademdeug van zijn Montecristo, dacht hij aan de zaak die hij net had verlaten. Wat een rare snuiter is die Nederlander, het lijkt alsof het allemaal langs hem heen gaat...zou het een taalbarrière zijn?

Aan de andere kant van de gang zaten de openbaar aanklager, mevrouw Davies, en haar assistent in het hun toegewezen kantoortje, nippend aan slappe koffie uit een thermoskan. Davies, een vrouw met een onberispelijke carrière en een reputatie van meedogenloosheid, was gefrustreerd door de gang van zaken. "Die advocaat van de verdediging," zei ze, haar stem scherp als een mes, "probeert er weer onderuit te komen met zijn slappe verhaaltjes, wil dit afdoen als intoxication manslaughter, misschien zelfs gewoon doodslag." Ze proestte het bijna uit. "Alsof dit een simpel 'oeps, foutje' was, een moment van onoplettendheid! Die man heeft willens en wetens met het leven van anderen gespeeld. Zijn totale, abjecte gebrek aan verantwoordelijkheid... dat is geen simpele manslaughter. Dat getuigt van zo'n depraved-heart recklessness, dat het de dood van een onschuldige vrouw en haar ongeborn kind tot gevolg heeft gehad. Dat is moord, en we gaan ervoor zorgen dat die Hollander" -ze zei het alsof het een vies woord was- "de maximale straf krijgt." Haar assistent, een jonge, ambitieuze advocaat, knikte instemmend, hoe zou hij anders kunnen, maar in

stilte vroeg hij zich af of er misschien toch meer aan de hand was dan op het eerste gezicht leek.

Ondertussen had de jury zich teruggetrokken in de jurykamer, een kale, functionele ruimte met houten lambrisering tot een meter hoogte, olijfgroene wanden, systeemplafond, TL-verlichting en met een lange tafel en oncomfortabele stoelen. De sfeer was geladen, een mengeling van ongemak en nieuwsgierigheid. Een van de juryleden, de obese patriot met de das, maakte een opmerking over de verdachte. "Heeft u hem gezien? Die rare professor met zijn sik en krulsnor? En dan die bril... hij denkt zeker dat hij slim is," zei hij, zijn stem vol minachting. De vrouw met de strakgetrokken lippen grinnikte. "En die naam! D'Hondt. Klinkt als 'Donut.'" En ze maakten grappen over dat apostrof in zijn naam. Als D'hondt het gehoord had zou hij er gedachten bij gehad hebben: "I'm an apostrophe. I'm just a symbol to remind you that there's more to see. I'm just a product of the system, a catastrophe. And yet a masterpiece, and yet I'm half-diseased. And when I am deceased, at least I go down to the grave and die happily". Er werd gelachen, een nerveus, ongemakkelijk gelach dat de spanning in de kamer verborg.

Na de schorsing begaf Jimmy zich naar de kamer van rechter Thompson. Mevrouw Davies en haar assistent waren daar ook aanwezig. De kamer, klein en slecht geventileerd, was gevuld met een dikke, blauwe walm die zich vastklampte aan de vergeelde muren en de stoffige boeken die het bureau overspoelden. Jimmy keek rond en merkte op: "Mooi, hè? Al die regels overtreden. Roken in het gerechtsgebouw. Ik wist wel dat ik u mocht, edelachtbare." Thompson keek hem strak aan, maar er verscheen een kleine glimlach op zijn gezicht.

Jimmy zette zijn voorstel uiteen, of beter gezegd, de strategie die hij hoopte te volgen. "Mijnheer D'Hondt," begon hij met een plechtige intonatie die de ernst van de situatie moest onderstrepen, "is ontegenzeggelijk betrokken bij een onmetelijke tragedie, en wij ontkennen de zwaarte van het verlies en het veroorzaakte leed geenszins. Echter, zijn handelen die fatale dag,

hoe catastrofaal de gevolgen ook waren, was het directe resultaat van een ernstig verminderd inschattingsvermogen en controleverlies door zware intoxicatie. Er is geen enkele indicatie van kwade opzet jegens het slachtoffer. Dit was geen daad van geplande agressie of koelbloedige moorddadigheid, maar een catastrofale inschattingsfout, met onomkeerbare gevolgen. Wij zullen daarom met klem aanvoeren – en dit is ook de basis waarop we hopen tot een schikking te komen – dat hier sprake is van doodslag, en niet van de zwaardere, en in onze ogen juridisch onhoudbare, aanklacht van moord."

Mevrouw Davies fronste aanvankelijk, maar na enig aandringen van Jimmy, knikte ze schoorvoetend. Rechter Thompson luisterde aandachtig, zijn gezichtsuitdrukking onleesbaar. Na een korte pauze, waarin hij langzaam aan zijn sigaar trok, en de rook uitblies richting Jimmy die -na jaren niet meer roken- gretig inhaleerde, knikte hij instemmend. "De rechtbank accepteert het voorstel tot een schikking," verklaarde hij met een plechtige stem. "De aanklacht tegen de heer D'Hondt zal worden gewijzigd van moord in doodslag. De jury zal worden geïnstrueerd om dienovereenkomstig te beraadslagen."

De opluchting in de rechtszaal was voelbaar, maar van korte duur. Toen de rechter zich tot de jury wilde richten, stond D'Hondt plotseling op. Zijn stoel schraapte luid over de stenen vloer. Alle ogen waren op hem gericht. "Edelachtbare," begon hij met een stem die onverwacht helder en krachtig klonk, in vlekkeloos Engels "ik kan deze schikking niet accepteren. Ik ben schuldig aan moord. Ik heb gehandeld met voorbedachten rade, en ik ben bereid de consequenties te dragen." Er viel een doodse stilte in de zaal. Zelfs de rechter, die al zoveel had gezien in zijn lange carrière, leek verbijsterd. De juryleden keken hem aan met een mengeling van verbazing en ontzetting. Jimmy staarde hem aan alsof hij een geest had gezien. Zijn mond viel open, zijn ogen puilden uit, en zijn gezicht, dat normaal gesproken zo glad en beheerst was, vertrok in een karikatuur van ongeloof. Het jurylid dat eerder smalend over

D'Hondts naam had gesproken, keek nu met een nog grotere minachting naar hem.

Mevrouw Davies glimlachte even, maar verborg die snel weer. Ze was eigenlijk best behoorlijk aantrekkelijk, zijn geoeftend oog bekeek de rondingen in haar mantelpak om een beeld te krijgen van haar naakte lichaam...Hij deed daar niets mee, met die vaardigheid, het was maar een beeld; hij zag nou eenmaal graag naakte vrouwen.

D'Hondt keek de rechter recht in de ogen. "Ik weet wat mijn straf zal zijn," zei hij. "En ik ben er klaar voor." Rechter Thompson herstelde zich als eerste. "Mijnheer D'Hondt," zei hij met een stem die nog steeds een lichte aarzeling bevatte, "u bent aangeklaagd voor moord. De rechtbank heeft uw pleidooi gehoord. Heeft u nog iets toe te voegen?" D'Hondt haalde zijn schouders op "Ik ben bereid de consequenties te aanvaarden edelachtbare" zei hij. De rechter wendde zich tot de jury. "Dames en heren van de jury, u heeft het pleidooi van de verdachte gehoord. Hoewel de aanklacht was gewijzigd in doodslag, heeft de verdachte bekend schuldig te zijn aan moord. Het is nu aan u om te beraadslagen over een passend vonnis. Ik ontsla u voor beraadslaging." De jury verliet de rechtszaal, de leden ervan keken D'Hondt aan met een mengeling van verwarring en afkeuring.

Jimmy stond op, zijn gezicht nog steeds bleek. Hij liep naar D'Hondt, die roerloos in zijn stoel zat. "Wat heb je gedaan?" siste hij, zijn stem nauwelijks hoorbaar. "We hadden een deal. Je zou geen doodstraf krijgen." D'Hondt keek hem aan met een vage glimlach en haalde zijn schouders op, een lichte beweging die sprak van een diepe onverschilligheid. "Ik prefereer de dood boven een uitzichtloos leven" zei hij met een zachte, maar gedecideerde stem. Jimmy schudde zijn hoofd in ongeloof. "Je bent gek," mompelde hij. "Volkomen krankzinnig." Terwijl D'Hondt werd afgevoerd, wierp Davies Jimmy een smalende blik toe, een mengeling van triomf en minachting in haar ogen. Jimmy voelde de blikken van de andere aanwezigen op zich gericht, een mengeling van medelijden en

afkeuring. Zijn reputatie als advocaat van dubieuze zaken, die hij met veel moeite had opgebouwd, lag nu in duigen. De consequenties van deze mislukking waren nog onduidelijk, maar hij wist dat zijn carrière nooit meer hetzelfde zou zijn; hoe zou hij boefjes en randfiguren ooit nog kunnen overtuigen dat hij de dealmaker is.

De gerechtsdienaar kwam naar voren, zijn gezicht onbewogen. "De verdachte zal worden teruggebracht naar zijn cel," zei hij. "In afwachting van het vonnis van de jury." D'Hondt stond op en liep, geflankeerd door twee zwaarbewapende gerechtsdienars, de rechtszaal uit. Jimmy bleef achter, verbijsterd en gefrustreerd, terwijl de woorden van D'Hondt in zijn hoofd bleven hangen.

De jury trok zich terug in de beraadslagingskamer, waar de sfeer aanvankelijk gelaten was. Mevrouw Wayne, een bedeesde, graatmagere vrouw met een wat gelige complexie -zou ze wel gezond zijn?- van middelbare leeftijd, werd unaniem gekozen tot voorzitter. Ze had tijdens de zitting nauwelijks een woord gezegd, maar straalde een onverwachte autoriteit uit.

"Goed," begon ze met een zachte, maar vastberaden stem, "laten we dit georganiseerd aanpakken. We zijn het er allemaal over eens dat de heer D'Hondt schuldig is aan moord met voorbedachten rade, zoals hij zelf heeft verklaard. Is er nog discussie over de feiten?" Er was gemompel van instemming. De juryleden, die aanvankelijk zo spraakzaam waren geweest, leken nu gehaast om deze onaangename taak achter zich te laten. De man met de Texaans-patriottische das, die zich tijdens het reces zo minachtend over D'Hondt had uitgelaten, opende zijn mond om iets te zeggen, maar sloot hem toen weer, onder de strenge blik van mevrouw Wayne. "Prima," vervolgde ze. "Dan rest ons nu alleen nog de strafbepaling. De aanklager heeft de doodstraf geëist. Zijn er verzachtende omstandigheden die we in overweging moeten nemen?" Er viel een ongemakkelijke stilte. Niemand leek bereid om het op te nemen voor de te veroordelen man. De juryleden wisselden vluchtige blikken, vermeden oogcontact. "Ik denk het niet," zei de vrouw met de strakgetrokken lippen uiteindelijk. "Hij heeft het zelf toe-

gegeven. Doodslag is niet goed genoeg voor hem." "Alsof hij ons een rad voor ogen draait," voegde de man met de das toe, zijn stem vol verontwaardiging. "Eerst doet hij alsof hij onschuldig is, en dan bekent hij ineens moord. Wat is dat voor spel!? Hij denkt zeker dat hij slimmer is dan wij." Er werd instemmend geknikt. De juryleden leken opgelucht dat ze hun woede over de verdediging nu konden uiten. Het was alsof ze zich wilden wreken voor de verwarring die en het ongemak dat hij had veroorzaakt. "Laten we het hier dan bij laten," zei mevrouw Wayne, haar stem ongewoon hard. "We zijn het er allemaal over eens. De heer D'Hondt wordt ter dood veroordeeld."

De beraadslaging had nog geen half uur geduurd, de meeste tijd hadden ze nodig om een donut te eten (wat de vrouw die al eerder een grap maakte over D'Hondts naam nog een schimpscheut ontlokte). Toen de jury terugkeerde in de rechtszaal, heerste er een gespannen stilte. De rechter vroeg de voorzitter om het oordeel bekend te maken. Mevrouw Wayne stond op, haar gezichtsuitdrukking onleesbaar. "We, the jury," zei ze met een heldere, vaste stem, "vinden de verdachte schuldig aan moord met voorbedachten rade."

Er was geen reactie in de zaal. Geen opluchting, geen afkeuring. Alleen een doffe stilte, alsof iedereen de adem inhield. De rechter knikte. "Het vonnis van de rechtbank is conform het oordeel van de jury," zei hij met een plechtige stem. "De heer D'Hondt wordt ter dood veroordeeld door middel van een dodelijke injectie. De executie zal plaatsvinden op een nader te bepalen datum in de Huntsville Unit."

D'Hondt stond op, zijn gezicht volkomen onbewogen. Hij keek de rechter recht in de ogen, zonder een spoor van angst of spijt. "Ik begrijp het," zei hij met een zachte stem. "Dank u." De gerechtsdienaars legden hem handboeien aan - het koele staal klikte om zijn polsen- en voerden hem de rechtszaal uit. Jimmy keek hem na, zijn gezicht een mengeling van ongeloof en afschuw. Hij had gefaald. Zijn cliënt had zijn leven weggegooid, en zijn carrière lag in puin.

Buiten de rechtszaal stond een bus te wachten, met tralies voor de ramen en zwaarbewapende bewakers. Volkomen onnodig voor een man als hij, maar het is nou eenmaal de procedure. D'Hondt werd erin geplaatst, zijn blik gericht op de verte -wat een mooi landschap trouwens. De bus reed weg, op weg naar de Polunsky Unit -ha!, dat klonk als Polanski, zou Charles Manson hier hebben gezeten?- waar hij zijn dagen zou slijten in afwachting van zijn executie.

3

De uren kropen voort in de cel, elk moment een identieke herhaling van het vorige. Om de verstikkende eentonigheid te doorbreken, vluchtte D'Hondt in zijn gedachten, een geestelijke ontsnapping uit de betonnen realiteit. Slapen lukte maar matig. De TL-buis, met zijn irritante geflikker, wierp een stroboscopisch schaduwspel op de muren, terwijl de druppelende kraan een onophoudelijke, monotone tik produceerde, die langzaam maar zeker op zijn zenuwen begon te werken. Het was alsof de cel zelf een sadistische metronoom was, die de tijd aftikte tot zijn executie. De druppels, helder en perfect gevormd, vielen met een minuscule 'plok' in de roestvrijstalen wasbak, elk geluidje een kortstondige echo in de verder oorverdovende stilte. Soms leek het alsof de druppels in een onregelmatig ritme vielen, dan weer sneller, dan weer langzamer, alsof ook de tijd zelf haperde in deze betonnen koker.

Hij paste zijn aloude truc maar weer eens toe: een afleidingsmanoeuvre voor de geest. Geen fantasie, maar een gedachten-experiment, een manier om de slaap te vatten. In zijn gedachten bevond hij zich niet langer in de Polunsky Unit, maar in het WinStar World Casino and Resort in Oklahoma. Hij had daar inderdaad eens gespeeld, tijdens een van zijn reizen. Geen high roller, gewoon een beetje vermaak aan de rand van de afgrond. Een paar potjes blackjack, een rondje roulette. De fiches, glad en koel in zijn hand, deelde hij met een achteloze zwier over de groene vilten tafel. De croupier, met zijn onberispelijke houding en monotone stem, leek een robot, geprogrammeerd om de wetten van het toeval te handhaven. Onschuldige winst, onschuldig verlies. Het was de jackpot die hij die avond had gezien, een digitaal bedrag dat oplichtte in neonkleuren, dat nu als uitgangspunt diende voor zijn rekenwerk: 13,6 miljoen dollar, zo'n 12 miljoen euro. Een vage glimlach verscheen op zijn gezicht. Wat zou hij doen met zo'n astronomisch bedrag? "Eerst een auto," dacht hij. Zijn blauwe Porsche Cayenne, met zijn hybride 3 liter V6 met 416PK, was een beest van een machine, maar er was altijd ruimte voor verbetering.

Hij zou hem inruilen voor een nieuwe Cayenne Coupé, klei-grijs, nog strakker, nog sneller. De autodealer, een man met een gladde grijns en een gouden horloge, zou minstens 30.000 euro teruggeven voor zijn oude wagen, en hij zou zonder blikken of blozen het verschil bijleggen. Hij stelde zich voor hoe hij wegreed van de dealership, het zachte leer van de stoelen onder zijn handen, de geur van nieuw plastic en kostbaar hout in zijn neus, de krachtige motor spinnend als een tevreden kat. Zijn meisje. Geen Audi, dat was te gewoontjes. Een Mini Cooper S, groter dan de standaard, met alle toeters en bellen. De metallic lak glinsterde in de zon, de chromen details fonkelden, en het interieur was een perfecte combinatie van retro-charme en moderne technologie. Gewoon, omdat het kon. Kosten: een schamele 50.000 euro. Hij fantaseerde over haar verraste gezicht, de blik in haar ogen als ze het stuur vastpakte en de motor startte.

Dan een boot. Geen sloep, dat was voor zondagmiddag. Hij wilde een jacht. Iets met een zonnedek, een bar, en vooral: een toilet, z'n meisje kan niet wildplassen. En aparte slaapcompartimenten. Een voor henzelf, en een voor de kinderen die op bezoek kwamen. Praktisch, comfortabel, niet poenerig...een ton? Het schip, wit en elegant, gleed soepel door het water, de golven klotsend tegen de romp, de wind in zijn haren. Hij rekende snel in zijn hoofd. 12 miljoen minus wat de nieuwe Porsche extra kost, 50.000 en nog eens een flink bedrag voor het jacht... bleef er nog meer over dan gedacht: 11.750.000, tsjonge! De cijfers dansten voor zijn ogen, een duizelingwekkende optelsom van mogelijkheden.

Een huis. Of nee, geen huis, een thuis. Een plek met karakter, met een ziel. Een nieuwe oude boerderij in Nederland, met een grotere tuin en een studeerkamer voor hem en een voor haar. De bakstenen muren, begroeid met klimop, de houten balken aan het plafond, de geur van oud hout en versgebakken brood. Of toch een ranch in Texas, met ruimte voor een paard en een eindeloze horizon? De uitgestrekte vlaktes, de blauwe lucht, de geluiden van de natuur. Laten we zeggen, 1,5 miljoen euro. 10.250.000 over.

Hij fronste. Waarom dacht hij in godsnaam eerst aan zichzelf? Wat een egoïst was hij eigenlijk. Het geld moest rollen, mensen moesten ervan profiteren. Hoeveel mocht je belastingvrij schenken in Nederland? Dat moest hij eens uitzoeken. En aan wie zou hij geven? Zijn zus natuurlijk, die komt zo. Haar lichte haar, haar heldere ogen, haar snelle lach. Zijn ooms en tantes, neefjes en nichtjes...die mag je allemaal niet zo heel veel belastingvrij schenken... een ton in totaal! 10.150.000.

Vergeet hij zijn zoon nou!? En zijn vrouws kinderen...!? Ehm... eerst maar eens schenken... dan huizen kopen die zij voor vriendenprijzen mogen huren (tot de grens van wat de belastingdienst toestaat). Mag hij ze (dure) cadeaus geven...? Hij rekent maar even met die huizen dan: 2 miljoen voor 4 huizen in Nederland. 8.150.000 over...

Zijn vader en zijn zus. Daar moest hij iets speciaals voor regelen. De maximale belastingvrije schenking voor bloedverwanten was logisch, maar hij kon ook een belang nemen in het familiebedrijf. Het stoffige atelier, de lachende gezichten van de werknemers, het geluid van de machines, de winkel. Dan konden zij zichzelf eindelijk eens een fatsoenlijk salaris betalen, na al die jaren van hard werken en offers brengen.

Zelfs met deze afleidingsmanoeuvre lukte het niet. De slaap kwam niet. Tientallen gedachten flitsten door zijn hoofd, ongrijpbaar als schaduwen. Hij kon er geen enkele pakken, vasthouden, erover nadenken en hem zo verdrijven. Het was een bekend gevoel, een oude kwelling. De gedachten raceten, en hij kon de draadjes maar net niet grijpen. De oplossing voor de rust in zijn hoofd lag daar, vlak voor hem, maar hij kon hem niet bereiken.

En toen, zoals elke avond, ging het licht uit. Centraal geregeld, ergens in een anonieme ruimte, doofde de TL-buis om exact 22:22:22 uur. Een digitaal signaal, een onverbiddelijke handeling, en de cel werd gehuld in duisternis. Of er een diepere betekenis school achter dat tijdstip, een verborgen code in de numerologie,

of dat het slechts de grillige beslissing was van een geinponem van een bewaker, D'Hondt kon er slechts naar gissen. Zijn overactieve brein, altijd op zoek naar patronen en verbanden, vond in deze ogenschijnlijk willekeurige timing opnieuw een reden om te overdenken, te filosoferen, te verzinken in een moeras van speculaties. De seconden tikten weg, een onhoorbaar tellen dat doorging, of hij er nu aandacht aan schonk of niet. Eerst leek het pikkedonker. Een abrupte overgang, een zwart fluweel dat over zijn ogen werd getrokken. Hij knipperde een paar keer, maar het maakte geen verschil. Het was een duisternis die tastbaar was, een gewicht dat op hem drukte, hem omsloot, hem isoleerde. Het geluid van de druppelende kraan, dat eerst zo irritant was, veranderde nu in een baken, een constante herinnering aan de fysieke wereld, aan zijn gevangenschap in dit betonnen graf. Zijn ademhaling, diep en regelmatig, vulde de stilte, een bewijs van zijn nog aanwezige vitaliteit.

Toen, na een tijdje, gebeurde er iets. Zijn ogen, gewend aan het felle licht van de TL-buis, begonnen zich aan te passen. Langzaam, heel langzaam, onderscheidde hij een miniem schijnsel. Het was niet afkomstig van buiten de cel, er waren geen ramen, geen openingen waardoor maanlicht of sterrenlicht konden doordringen. Het leek eerder alsof de duisternis zelf een bron van licht bevatte, een zwakke gloed die vanuit de muren leek te komen, vanuit de vloer, vanuit het beton zelf. Het was een kruipend, diffuus licht, alsof de cel zelf een zwakke gloed uitstraalde. Het was een onwerkelijk schijnsel, een schemering die niet thuishoorde in deze wereld. Het had iets weg van de gloed van een rottend stuk hout, of van de vage lichten die hij als jongen weleens had gezien tijdens het spoken in het bos. Een licht dat leek te leven, te ademen, een licht dat niet gehoorzaamde aan de wetten van de fysica. Het was een kleur die hij niet direct kon thuisbrengen, een soort roze, maar dan dieper, intenser, met een bijna organische kwaliteit.

D'Hondt voelde een huivering over zijn rug lopen. Dit was meer dan alleen maar duisternis. Dit was een andere dimensie, een schemergebied waar de grenzen tussen realiteit en fantasie ver-

vaagden. Zijn ratio, zijn wetenschappelijke geest, probeerde het fenomeen te verklaren. Fosforescentie? Een chemische reactie in het beton? Maar diep van binnen wist hij dat er iets anders aan de hand was. Dit was het begin van iets onbekends, iets dat zijn begrip te boven ging.

De slaap was nu helemaal verdwenen. De onrust in zijn hoofd had plaatsgemaakt voor een gespannen alertheid. Hij moest weten waar dat licht vandaan kwam. Voorzichtig stapte hij uit bed, zijn voeten landden op de koude, harde betonvloer. Meteen trok de kou door de dunne zolen van zijn canvas schoenen. Godverdomme! Hij had altijd al een gloeiende hekel gehad aan het gevoel van blote voeten op een koude ondergrond. Het herinnerde hem aan de waarschuwingen van zijn oma, zijn moeders moeder, die hem als jongen had wijsgemaakt dat je van koude voeten diarree kreeg. Een absurde gedachte, natuurlijk, maar in zijn verwarde toestand leek het ineens weer relevant, een extra reden voor onbehagen.

Hij liep naar de muur, zijn ogen speurden het vage schijnsel af. Het leek overal en nergens tegelijk vandaan te komen, een ongrijpbare gloed die zich aan elke poging tot lokalisatie onttrok. Hij inspecteerde de muren, voelde met zijn handen langs het ruwe beton, op zoek naar een opening, een scheur, een onregelmatigheid. Hij onderzocht de hoeken waar de muren samenkomen, ging op de wc pot staan om te kunnen reiken waar het plafond en de muren elkaar ontmoetten. Hij verloor zijn evenwicht. Zijn voet gleed van de gladde roestvrijstalen rand, en met een reflexmatige beweging om zich vast te houden, stootte hij zijn elleboog tegen de spoelknop. Een oorverdovend doortrekken galmde door de doodse stilte van de cel, het water stortte met een donderend geraas de pot in. D'Hondt vloekte zacht maar krachtig. Toen de stilte was weergekeerd was nog steeds overal hetzelfde ongrijpbare licht. Uiteindelijk liet hij zich op zijn knieën zakken. De kou trok onmiddellijk door de dunne stof van zijn Death Row-joggingpak. Een joggingpak! Zijn hele leven had hij zich verzet tegen het dragen ervan. Hij, de professor, de intellectueel, de man van stijl en

distinctie, bracht zijn dagen nu door in een vormeloos, vaal wit joggingpak. De ironie was hem niet ontgaan.

Hij boog zijn hoofd zo laag mogelijk en tuurde onder de brits. Hij rook het aroma van een cocktail van kots, pis, stront, bloed, sperma en ontsmettingsmiddel dat kennelijk zo in de vloer was getrokken dat het zich er genesteld had. En daar, in de muur, ontdekte hij het. Een miniem streepje roze-gloeïend licht, niet breder dan een vingernagel, dat pulserend leek, alsof het ademde. Het licht kwam niet van boven, niet van de zijkant, maar van uit de muur. De slaap was allang verdwenen. De onrust in zijn hoofd had plaatsgemaakt voor een gespannen alertheid. Hij moest en zou weten wat de bron van dit licht was. Waar kwam het vandaan? Wat was het?

Hij stond op en tastte in het donker naar zijn bril. Zijn vingers vonden het vertrouwde montuur op het plankje aan de muur naast zijn bed en hij zette hem op. Zoals altijd, wanneer hij kleine dingen van dichtbij wilde bekijken, moest hij terwijl hij op de grond lag, met zijn ene hand zijn bril wat optillen om door het leesgedeelte te kunnen kijken. Met zijn andere arm reikte hij naar het licht. Hij liet zijn vingernagel over de muur glijden, het ruwe beton schurend langs zijn gevoelige huid. Daar voelde hij een klein randje, een subtiele afwijking in de textuur. Zijn vingertop registreerde een ander materiaal dan het kille beton, iets met kleine, regelmatige bobbeltjes. Hij moest weten wat het was. Langzaam, voorzichtig, volgde hij de omtrek van de afwijking. En toen, geleidelijk aan, begon het zich af te tekenen. Een miniatuur deur. Een middeleeuws aandoende houten deur met ijzerbeslag, misschien half zo groot als de palm van zijn hand. Net groot genoeg voor een muis, misschien. De contouren werden steeds beter zichtbaar, niet door direct licht, maar door een soort licht-aureool dat de omtrek van de deur omgaf. Het roze licht leek vanachter de deur te komen. Wat was dit, vroeg hij zich af... een door eerdere terdoodveroordeelde dodencelbewoners gegraven doorgeefluikje tussen twee cellen misschien... maar hoe kon de buurman dan licht hebben in zijn cel...?

Dat kon het niet zijn...! D'Hondt peuterde aan de deur. Zijn nagel vond een miniem klinkje, nauwelijks meer dan een uitsteeksel. Met een zachte klik opende het deurtje zich, en een golf van fel, roze-gelig licht ontsnapte. Verblind knipperde hij een paar keer, en toen zijn ogen gewend waren aan de plotse helderheid, zag hij een gang. Het perspectief was beperkt, zijn gezicht lag immers nog steeds tegen de koude, betonnen vloer gedrukt, maar de gang leek kronkelig, onvoorspelbaar, een geheim dat zich in de duisternis verborg.

Wat moest hij hier nou weer mee...? Was dit een droom? Nee, want hij kon niet slapen. Werd hij gek? Het zou niet eens raar zijn als hij 'delusional' werd van voor onbepaalde tijd op de dood wachten (hé, dat is grappig, eigenlijk is het leven sowieso voor onbepaalde tijd op de dood wachten, dacht hij nu). Maar dit was geen illusie, dit was zo echt als maar kon....hij voelde het toch, hij zag het!

Niet wetende wat te doen, besloot hij zijn rechter wijsvinger door de deuropening te steken... gespannen, niet bang, voor wat ging komen... Zijn vinger gleed moeiteloos de deuropening door, en gek genoeg paste ineens zijn hele hand. Zijn arm volgde als vanzelf, hij schoof verder onder het bed en zag zijn hele arm erin verdwijnen, zijn schouder, zijn hoofd plopte er doorheen, zijn nek, zijn andere arm en hand volgden... Hij tijgerde zichzelf nu door de deur en het was alsof zijn lichaam kromp terwijl het door het portaal ging... Voor hij het wist stond hij aan de lichte kant van de deur en was de deur helemaal niet meer klein... Hij was best groot eigenlijk, een poort van oud donkerbruin hout met zwaar en zwart ijzerbeslag, een groot schuifslot erop bovendien. Hij sloot de deur, voelde dat dat moest... schoof het slot erop en keek eens goed om zich heen...

Een lange, kronkelige, roze gang. Het licht was afkomstig van fakkels aan de muur, die een onrustig, geel-oranje schijnsel verspreidden, een kleur die hij associeerde met zonsondergangen in verre oorden, met de laatste gloed van een stervende dag. En deuren. Overal deuren. Een boel grijze deuren in de rozige, weeklijkende wanden. De wanden zelf waren vreemd, pulserend bijna,

alsof ze ademden, alsof ze een eigen wil hadden. Het was een aangezicht dat hem deed denken aan de binnenkant van een mond, of misschien een intiemer lichaamsdeel, verborgen en voor mannen toch nog altijd mysterieus. Een beeld dat hem ongewild deed denken aan grappen van vroeger, over Xaviera Hollander, de Happy Hooker en een zoektocht naar een Rolex en een kameel... zo slecht en ongepast, maar in de jaren 80 stonden die grappen in de Playboy of in de Penthouse.

4

Natuurlijk ging hij op pad. Wat moest hij anders? Terugkeren naar zijn cel? Wachten op de onvermijdelijke injectie? Hij had niets te verliezen. Met een onbestemd gevoel van opwinding en angst zette hij voet in de roze gang. Zijn canvas schoenen maakten geen geluid op de zachte, bijna veerkrachtige vloer. Het leek alsof hij op een of andere manier zweefde. De muren pulseerden zachtjes, en het licht van de fakkels danste in zijn ooghoeken, waardoor de gang een droomachtige, surreële kwaliteit kreeg. Alsof hij verdwaald was in een van die droomsequenties, waar de realiteit langzaam maar zeker afbrokkelt en plaatsmaakt voor iets anders, iets ondefinieerbaars.

De eerste deur die hij passeerde, was van grijs metaal, net als de andere deuren die verderop in de gang stonden. Er zat geen klink aan, geen slot, alleen een naadloze, ononderbroken oppervlakte. D'Hondt aarzelde even, maar liep toen door. De tweede deur was identiek, en de derde ook. Na een tijdje begon hij zich af te vragen of hij niet gewoon in een cirkel liep. Maar de gang was niet cirkelvormig, dat wist hij zeker. Hij had er goed op gelet.

Plotseling hoorde hij een geluid. Het kwam van achter een van de deuren, een zacht, klagend geluid dat hem deed denken aan een gewonde vogel. Hij stopte, zijn hand op een van de deuren. Het metaal voelde koud en glad aan. Hij luisterde opnieuw. Het geluid was er nog steeds, maar nu zachter, bijna onhoorbaar. Het was alsof het geluid zelf een illusie was, een echo van zijn eigen angst, zoals een onheilspellende wind die door de lege straten waait.

Zonder na te denken duwde hij tegen de deur. Tot zijn verbazing gaf deze onmiddellijk mee en schoof geruisloos opzij. D'Hondt aarzelde, maar toen duwde hij de deur verder open en stapte de kamer binnen. De kamer was klein en rond, met een hoog, gewelfd plafond. Het roze licht vulde ook deze ruimte, waardoor er een intieme, coconachtige sfeer ontstond. In het midden van de kamer

stond een klein, wit tafeltje met daarop een brandende kaars. Het klagende geluid kwam van een vogel die op het tafeltje zat. Het was een kleine, gele kanarie zonder water, zonder vogelvoer. Verrek, Trillepiep!

Vroeger, hij moet een jaar of 6 zijn geweest, toen ze net verhuisd waren hadden ze een kanarie. Zijn zus had de naam mogen verzinnen...vandaar dat het arme diertje zo heette. Trillepiep was wel eens ontsnapt, maar kwam vanzelf terug zijn -blank houten-kooitje in voor voer. Later was de kanarie gestorven aan onachtzaamheid... hij wist niet van wie, maar vast niet van hem -hij was nog maar 6 jaar oud- de kooi stond tijdelijk bovenop een keukenkastje en toen was het dier dood.

Wat was dit voor een plek? Gaat deze plek hem dingen laten zien waar hij schuld had aan de dood van een ander...? Er viel niets te doen in deze ruimte. Hij kon de vogel niet voeren of drinken geven, er was geen kooi... Kennelijk wilde deze ruimte hem alleen de vogel laten zien...? Dus hij ging terug de gang in, de deur sloot achter hem! Daar waar net nog een deur was die noodzaak uitstraalde, was nu gewoon een grijze deur. Hij ging van lieverlee - wat moest hij anders - maar een eind verder... en toen hoorde hij muziek... en liep in de richting van het geluid... Wat was het!? Het klonk bekend, maar hij had het jaren niet gehoord... zelfs niet tijdens de week van de jaren 80 op Radio Veronica... Hij kwam bij de deur waar het geluid vandaan kwam en herkende het. Blij deed hij de deur open, want "Leave it to Luck" van Topper Headon klonk luid!

Het geluid sneed door de roze stilte, een onverwachte scheur in de stof van deze surreële plek. Een golf van herinnering overspoelde hem, zo helder en onverwacht als een plotselinge regenbui op een hete zomerdag. Het was alsof de muziek zelf de deur had geopend, niet naar een andere kamer, maar naar een ander tijd en een ander bewustzijn. Hij stond weer in de stacaravan van Jeans ouders, de lucht gevuld met de geur van gebakken worstjes en een vage zweem van Cacharel. Acht jongens, opeengepakt in een ruimte die bedoeld was voor vier, de bordkartonnen wandjes trilden zachtjes

op het ritme van de muziek die uit de gettoblaster van Jean klonk. Buiten lonkte de belofte van een week zonder toezicht, een week van avontuur en ontdekking. Het ultieme doel: Rock Torhout, een bedevaartsoord voor muzikliefhebbers, min of meer bereikbaar per fiets vanaf de camping waar ze stonden.

Ze waren nette jongens, afkomstig uit keurige middenstands-gezinnen. Er werd gedronken, zeker, maar de schadde bleef beperkt tot een paar lege bierblikjes en een verdwaalde sok. Twee van de jongens, broers, werkten in de slagerij van hun vader. Ze hadden een kilo chipolata worstjes meegenomen, worstjes die aanvankelijk onaangeroerd bleven. Totdat D'Hondt, met een onverklaarbare drang tot domesticiteit, besloot de keuken in te duiken. Hij herinnerde zich de handeling nog levendig toen hij het zijn vroegere zelf zag doen: het openen van de koelkast, de koude lucht die zijn gezicht streelde, hoe hij de plastic verpakking met de worstjes uit de koelkast haalde. Het geluid van het sissende vet in de pan, de geur van het bruinende vlees, de zorgvuldige handelingen van het bakken, het keren, het serveren. Aardappeltjes, gebakken in dezelfde pan, in hetzelfde vet. En tomaten, ja, tomaten, in schijfjes gesneden, met een snufje zout. Het was een ritueel, een bijna meditatieve handeling, waarbij de alledaagse werkelijkheid even op de achtergrond verdween. De geur van het eten vulde de kleine ruimte, vermengde zich met de zoete geur van de aftershave en de muffe geur van de caravan, en creëerde een atmosfeer van huiselijkheid en samenzijn. Een vage melancholie overviel hem.

Dan de koffie, elke ochtend gezet door D'Hondt, lang voordat de anderen hun ogen openden. Het ritueel van het water koken, de geur van de versgemalen bonen, het opgieten van het water in het losse koffiefilter, het langzame druppelen van de koffie in de kan. Een taak die hem de onwillige bijnaam 'mama' opleverde, een label dat hij met een mengeling van ironie en genegenheid accepteerde. Zorgzaamheid, of gewoon egoïsme vermomd als altruïsme? De grens was, zoals zo vaak, flinterdun. Hij dacht aan de kleine details: de manier waarop de damp van de koffie opsteeg en zich vermengde met het ochtendlicht dat door het raam viel, het geluid van

de lepeltjes tegen de mokken, de slaperige gesprekken die langzaam op gang kwamen. De smaak van de eerste slok, bitter en troostend tegelijk.

De muziek, Topper Headon... De herinnering aan die specifieke song, op dat specifieke moment, was als een anker, een tastbaar bewijs van een tijd die voorbij was, maar nog steeds levend in hem. En dan de vage herinnering aan Torhout zelf. Iggy Pop, rauw en energiek, met zijn onblote torso en wilde bewegingen. Peter Gabriel, nog gehuld in zijn theatrale kostuums en schmink, een buitenaardse verschijning op het podium. Of was hij nou mis met een ander jaar?, hij was er vaker geweest. Elvis Costello, scherp en ironisch, met zijn hoekige bril en bijtende teksten? Simple Minds, met hun bombastische stadionrock? The Waterboys, met hun Keltische folk rock en meeslepende verhalen? De muziek, de mensen, de sfeer... het was een caleidoscoop van indrukken, een wervelwind van geluiden en beelden die zich voor altijd in zijn geheugen hadden genesteld. Een herinnering aan een tijd waarin alles nog mogelijk leek, waarin de toekomst zich voor hen uitstrekte als een onbeschreven blad.

De herinneringen waren levendig, intens, maar tegelijkertijd ook fragmentarisch, onzeker. Gek, dacht hij, hoe sommige details zo helder in je geheugen gebrand staan, terwijl andere, ogenschijnlijk belangrijkere aspecten, vervagen tot een vage schaduw. Alsof de tijd zelf een selectief geheugen heeft, dat kiest wat het wil bewaren en wat het wil laten verdwijnen. Het was een besef dat hem een licht gevoel van melancholie gaf, een vage droefheid om de onherroepelijkheid van het verleden. Een besef ook van de vluchtigheid van het bestaan, de onvoorspelbaarheid van het leven.

Ze fietsten op een dag 60 kilometer heen naar Torhout en dezelfde nacht nog 60 kilometer terug. Jonge overmoed. Ze vertrokken vroeg van de camping want ze wilden niets missen, dus zaten ze al om 8 uur 's ochtends op de fiets. Hadden ze eigenlijk iets mee, anders dan hun portemonnee en hun kaartje... een jas, regenkleding... geen idee! Na het festival terug was me wat... natuurlijk

was er iemand die een leuke band kreeg, natuurlijk belden ze midden in de nacht aan bij de fietsenmaker in een doodstil Vlaams dorp, natuurlijk stuurde de fietsenmaker ze uit het slaapkamer-raam vloekend weg, en natuurlijk was er een sukkel die doorfietste met die leuke band... dat achterwiel brak dus en zo moesten ze met zijn achten door op 7 fietsen. De lol was er niet minder om (wel toen de sukkel de volgende dag vanuit een telefooncel zijn moeder moest bellen om te vragen of ze zijn fiets ergens in een sloot in Oost Vlaanderen wilde gaan ophalen... hij wist niet precies waar)... De geur van zweet en bier, vermengd met de vage geur van de Vlaamse plattelandslucht, de vermoeidheid die in hun botten zat, de euforie van de muziek die nog in hun hoofden galmde... het was een mix van intense ervaringen die hen voor altijd verbond. Ze zouden voor altijd vrienden blijven, wat er ook gebeurde...Nou, een jaar later viel de boel al uit elkaar. Zoals alles uiteindelijk uit elkaar valt. Toen, toen hij zulke dingen deed, toen zat hij toch nog niet gevangen in zijn hoofd...? Toen waren de bestuurder en de hond toch nog één!? Was het daarna dan gebeurd....? Wie weet is er een andere kamer die hem dat kan laten zien.

D'Hondt draaide zich om, de muziek nog nagalmend in zijn oren. Hij keek nog eenmaal naar de plek waar de deur net nog was geopend. De roze gloed van de wand leek zachtjes te pulseren, alsof er een hartslag onder school. De fakkels flakkerden, wierpen lange, dansende schaduwen op de muren. Bij elke stap die hij zette, leek de gang langer te worden, de deuren talrijker. Een doolhof van mogelijkheden, van onbekende bestemmingen.

Plotseling, alsof een sluier van zijn bewustzijn werd getrokken, werd D'Hondt zich een geur gewaar. Het was geen van de vage, ziekenhuisachtige luchtjes die hij in deze roze gang had verwacht, maar iets rijks, complex en onmiskenbaar culinairs. Eerst was er een vage zoetheid, een belofte van comfort en warmte, maar al snel werd die overstemd door een diepere, meer aardse geur. Vlees? Ja, het was vlees, maar niet het generieke, bloedige aroma van rauw slachtafval. Dit was verfijnder, gestoofd, tot in perfectie gegaard.

Terwijl hij verder liep, werd de geur sterker, duidelijker. Nu kon hij de afzonderlijke componenten onderscheiden: de zachte, bijna boterachtige geur van gesmoorde selderij en wortel, de zoete, diepe ondertoon van witte wijn, en daarboven uit de onmiskenbare geur van kalfsschenkel, langzaam gesudderd tot het vlees bijna van het bot viel. Het was de geur van ossobuco. Zijn ossobuco.

De herinnering sloeg hem met de kracht van een onverwachte golf. Het was alsof de geur zelf een deur had geopend, niet naar een andere kamer in deze bizarre gang, maar naar een ander tijd en een andere plaats. Il Punto. Een kleine trattoria in Knokke. De ossobuco daar was geen maaltijd, het was een ervaring. De kalfsschenkel, urenlang gesmoord in een perfect uitgebalanceerde saus van witte wijn, tomaten, selderij en wortel, smolt op de tong. Het vlees was zo zacht dat het nauwelijks kauwen vereiste, elke hap een explosie van smaak. En dan was er nog de gremolata, een klein hoopje van gehakte peterselie, citroenschil en knoflook, dat een frisse, citrusachtige toets toevoegde aan de rijke, volle smaak van het vlees. De geur was zo overweldigend, zo levensecht, dat D'Hondt even vergat waar hij was. Hij stond niet langer in een roze gang, omgeven door flikkerende fakkels en ondoorgrondelijke deuren. Hij stond in de warme, uitnodigende ambiance van de woonkamer van zijn ouderlijk huis, het zachte gerinkel van bestek en glazen op de achtergrond. Het was een zondagavond, de tafel was gedekt. Zijn ouders zaten aan tafel, zijn zus, en... zij. Zijn nieuwe vriendinnetje. Ze droeg een oversized blauwe blazer met schoudervullingen, de mouwen twee slagen opgerold (het waren de jaren 80) het soort kledingstuk dat zowel elegant als een tikje formeel was, en haar haar was gekruld en had een coupe soleil, alsof ze uren voor de spiegel had gestaan. Ze kende dit eten nog niet.

Zijn ouders en zus waren die middag naar Knokke geweest en hadden, als verrassing, ossobuco meegenomen van hun favoriete traiteur. Een luxe, een traktatie voor een speciale gelegenheid. Zijn vader, de liefste man die hij kende, maar ook een notoir plaaggeest, hield een vork met een hapje ossobuco voor de mond van zijn vriendinnetje. "Proeven?" vroeg hij met een grijns. "Nee?

Ben je bang van eten, of zo?" D'Hondt voelde de spanning in de kamer, de ongemakkelijke stilte die volgde op de woorden van zijn vader. Hij herkende de situatie maar al te goed: de onschuldige plaagstoot, de onzekere reactie van het nieuwe vriendinnetje, de onuitgesproken verwachting dat hij, als haar vriend, zou ingrijpen. En de jonge D'Hondt greep in. Hij stond op, liep naar zijn vader, pakte de vork met de ossobuco uit zijn hand en at het hapje zelf op. "Heerlijk, zoals altijd, pap," zei hij met een kwinkslag, de spanning in de kamer oplossend met een lach. "Dan heb ik meteen een extra hap."

De herinnering was helder, levendig, alsof het gisteren was gebeurd. Hij voelde de smaak van de ossobuco op zijn tong, de zachte, sappige textuur van het vlees, de frisse toets van de gremolata. Hij zag het gezicht van zijn vriendinnetje, opgelucht en dankbaar, het gezicht van zijn vader, verrast maar tevreden, het gezicht van zijn zus, grijnzend en plagend. Zijn moeder, verwijtend kijkend naar haar man die het weer niet had kunnen laten... ze had hem -in de auto, op de terugweg- nog zo gezegd dat meisje niet te plagen. Kennelijk had zijn vader het als aanmoediging gezien. En hij besepte iets belangrijks. In die herinnering, in die specifieke situatie, had hij gehandeld. Hij had niet geaarzeld, niet getwijfeld, niet zich laten verlammen door de complexiteit van zijn eigen gedachten. Hij had ingegrepen, de situatie naar zijn hand gezet, de harmonie in de kamer hersteld. Hij zat niet vast in zijn hoofd.

Langzaam vervaagde de beelden. De contouren van de woonkamer losten op, de kleuren werden doffer, de geluiden verstomden. Het was alsof er een gordijn van mist over de scène werd getrokken, waardoor de herinnering langzaam maar zeker vervaagde. D'Hondt voelde een lichte desoriëntatie, een kortstondig gevoel van verlies, alsof hij afscheid nam van een dierbare vriend. Maar het gevoel was van korte duur. Al snel keerde de roze gloed van de gang terug, de flakkerende fakkels, de eindeloze deuren. Hij was weer hier, op deze surreële plek, op zoek naar antwoorden, op zoek naar zichzelf.

Deze keer leek de overgang anders te verlopen dan de vorige keer. Er was geen abrupte verschuiving, geen plotselinge verandering van omgeving. In plaats daarvan was het een geleidelijk proces, een natuurlijk verval van de ene realiteit naar de andere. Het was alsof de herinnering aan de woonkamer, aan zijn ouders, zijn zus, langzaam maar zeker werd opgenomen in de structuur van de gang, alsof de roze muren zich voedden met zijn verleden, met zijn emoties.

En dan, plotseling, was er een ander geluid. Geen zacht geklaag, geen vrolijke popsong, geen huiselijke taferelen, maar een kakofonie van geweld. Het was een geluid dat hij kende, een geluid dat diep in zijn onderbewustzijn was gegrift: het geluid van oorlog. Het doffe gedreun van ontploffingen, het ratelen van machinegeweren, het schelle gekrijs van sirenes, het verre, onheilspellende gebrul van vliegtuigen. Het was een geluid dat tegelijkertijd afstotend en fascinerend was, een geluid dat angst en opwindung opriep, een geluid dat herinneringen opriep aan films, aan boeken, aan verhalen over heldendom en gruwel. Anders dan de vorige keer werd hij nu niet gelokt door een bepaalde geur. Dat was maar goed ook, want de geur van oorlog - verbrand vlees, kruid, angstzweet - zou te overweldigend, te afstotend zijn geweest. Nee, het was puur het geluid, de auditieve chaos, die hem voortdreef, die hem verder de gang in trok, naar de volgende deur.

Hij liep, sneller nu, zijn hartslag versnelde. De roze muren leken te pulseren op het ritme van de oorlogsgeluiden, de fakkels waren onrustig, wierpen dansende schaduwen die steeds langer en dreigender werden. De gang leek zich uit te strekken, langer en labirintischer dan ooit tevoren, met vertakkingen alle kanten op, alsof de geluiden zelf de structuur van de ruimte veranderden.

Eindelijk bereikte hij de deur. Maar het was niet de gladde, metalen deur van de vorige keer. Deze deur was anders. Toen hij zijn hand uitstak, voelde hij geen koud, glad metaal, maar ruw, bewerkt hout. Zijn vingers tastten over het oppervlak en ontdekten de contouren van twee zware, zwarte klapdeuren, zoals die van een oud theater. Ze waren massief, dreigend, met grote, koperen handgrepen in de vorm van groteske gezichten, theatermaskers.

Aarzelend, met een mengeling van angst en opwinding, duwde hij de deuren open. Ze zwaaiden langzaam en geruisloos naar binnen, alsof ze al tientallen jaren niet meer waren geopend. Een doffe duisternis onthulde zich. Toen, plotseling, flikkerde er licht. Niet het zachte, roze licht van de gang, maar het harde licht van een projector. Op een groot, wit doek aan de andere kant van de ruimte verscheen een beeld. Het was een film, een oorlogsfilm.

D'Hondts aandacht was al snel afgeleid. The Dirty Dozen. Een toepasselijke titel, zo bleek. Hij keek rond in de zaal, en het was alsof hij door een tijdmachine was gestapt, terug naar een tijdperk van onschuld en ontluikend verlangen. De bioscoopzaal, met zijn pluche stoelen en muffe geur, was getransformeerd tot een broei-nest van puberale activiteit. Overal om hem heen waren groepjes van twaalf- tot veertienjarigen verwickeld in hun eigen, kleine drama's. Handen die stiekem onder stoelen verdwenen, onbeholpen kussen in het half duister, de onmiskenbare geur van opwinding en schaamte die in de lucht hing.

Zijn blik bleef hangen bij een tafereel links achterin de zaal. Daar, op de achterste rij, zag hij zichzelf en Jean, aan weerszijden van Annet. Annet, met haar lange donkere haar en ondeugende grijns, deelde haar aandacht gul tussen de twee jongens. De een mocht haar prille borsten betasten, boven haar kleren, terwijl de ander de nog onbekende geneugten van haar aanraking ontdekte. D'Hondt voelde een golf van vergeten emoties over zich heen spoelen: de onwennige opwinding, de verwarring, de angst om betrapt te worden, en de overweldigende drang om te behagen.

Hij keek beschaamd om zich heen, alsof hij bang was dat iemand hem zou herkennen, zou doorzien. Kon dit wel?, vroeg hij zich af. Twee jongens en een meisje, zo openlijk, zo ongeremd. Maar Annets gedrag liet geen twijfel bestaan over haar instemming, haar gretige deelname aan dit spel van ontdekking. En ze waren allemaal dertien, nog gevangen in de schemerzone tussen kindertijd en volwassenheid, waar de regels van de grote mensen nog niet helemaal van toepassing waren.

Nu hij de zaal aandachtig bekeek, realiseerde D'Hondt zich dat dit tafereel geen uitzondering was. Bijna alle pubers in de zaal waren drukker met elkaar dan met de film. Het was een symfonie van stiekeme aanrakingen, gefluisterde woorden en onschuldige experimenten. De jaren 80, dacht hij met een mengeling van nostalgie en verbazing. Een tijd van grote veranderingen, van nieuwe vrijheden en onbekommerd hedonisme.

In die periode van zijn leven, zo beseftte D'Hondt, waren de hond en de bestuurder nog in perfecte harmonie. Er werd niet te veel nagedacht, niet te veel geanalyseerd. Er werd gehandeld, gedreven door een onstuimige energie en een onverzadigbare nieuwsgierigheid. En er werd wat af gehandeld, dacht hij, terwijl een vlaag van warmte hem overviel. De herinnering aan Annets zachte lippen, haar onbevungen aanrakingen, de geur van haar zoete adem -dat was natuurlijk gewoon de Hubba Bubba die ze ergens tussen tanden en wang geparkeerd had... het was allemaal zo levendig, zo intens.

De beelden flikkerden, de stemmen klonken hol en ver weg. Hij hoorde het geluid niet meer. De zaal, met zijn vage geur van popcorn en puberale hormonen, begon langzaam te vervagen, de contouren losten op. In plaats daarvan voelde hij weer de roze gloed van de gang om zich heen, de flakkerende fakkels die lange, onrustige schaduwen wierpen. Maar er was iets anders. Een verandering in de atmosfeer. Een onbehaaglijk gevoel, een soort trilling in de lucht die hem deed denken aan onweer dat in de verte broeide. Het geluid van voetstappen.

Niet zijn eigen, zachte voetstappen op de veerkrachtige vloer, maar het harde, ritmische gekletter van laarzen op steen. Meerdere, en ze kwamen dichtbij. D'Hondt verstijfde. Hij draaide zich om en keek de gang in. In de verte zag hij schimmen, bewegende vormen die zich snel in zijn richting verplaatsten. Bewakers? Zijn hartslag versnelde. Een golf van adrenaline schoot door zijn lichaam, een

reflex zo oud als de mensheid zelf. Vluchten. Meteen kwam de herinnering aan de waarschuwing van de cipier. 'Blijf waar je bent.' Hij aarzelde. Een fractie van een seconde, maar het was genoeg. De schimmen werden groter, de voetstappen luider. Hij hoorde stemmen, harde, onverstaanbare commando's. Toen zette hij zich schrap en rende.

De roze gang, die eerst zo droomachtig en uitnodigend was geweest, veranderde in een doolhof, een labyrint van kronkelende paden en doodlopende einden. D'Hondt rende, rende zo snel als hij kon, zijn adem sneed in zijn keel. De beelden flikkerden, de stemmen klonken hol en ver weg. Achter hem klonk het gestamp van de laarzen, het geschreeuw van de bewakers. Ze waren sneller dan hij, hij wist het. Maar hij gaf niet op. Hij moest terug naar zijn cel, terug naar de veiligheid, de relatieve veiligheid, van zijn betonnen kooi.

Hij zag de oude houten deur met ijzerbeslag, de uitgang! Had hij nou maar niet het slot erop geschoven! Gelukkig ging het soepel open, minder stroef dan het ijzer deed verwachten. Zonder na te denken dook hij erin, hij groeide onmiddellijk tot zijn normale proporties, lag half onder zijn brits op de smerige vloer van zijn cel. Zijn lichaam trilde van de inspanning. Half-en-half verwachtte hij dat de bewakers ook door de deur zouden stormen, van onder zijn bed zouden komen gekropen, maar kennelijk konden zij niet door de deur.

De harde, witte tl-buis sprong aan en verlichtte de grauwe muren, de muffe geur van wanhoop vulde zijn neusgaten. Alles was zoals het was. Behalve hijzelf. Er was iets veranderd. Er was een urgentie nu. Een doel. Hij wist niet wat er in die gang was, wat die deuren verborgen. Maar hij wist dat hij terug moest. Hij moest de antwoorden vinden die hij zocht. Snel kroop hij vanonder zijn brits, en ging liggen, alsof hij net wakker werd. Hij hoorde de sleutel in het slot van zijn celdeur. De deur zwaaide open. Een bewaker keek naar binnen, zijn gezicht strak en onleesbaar. "Goedemorgen D'Hondt, roomservice" zei hij met een stem die duidelijk maakte